

Loch Jakab 70 éves

70 éves a magyar agrokémiai tudomány nemzetközileg is jól ismert, kiváló egyénisége, Loch Jakab. Jubileumi születésnapján tisztelettel köszöntjük, mint elismert tudóst, kiváló professzort, mint kedves kollegát, s mint népszerű, kedves, nyugodt és megnyerő embert.

Loch Jakab 1932. november 8-án született Nagybecskereken. A Veszprémi Vegyipari Egyetemen 1957-ben szerzett vegyészmérnöki oklevelet. Szakmai tevékenységét az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézet (OMMI) mosonmagyaróvári, majd debreceni talajtani osztályán kezdte, mint talajtani/agrokémiai felvételezéssel, vizsgálatokkal és szaktanácsadással foglalkozó intézeti mérnök. Kutató-oktató munkásságát 1959-től végzi a Debreceni Agrártudományi Egyetemen: 1959-től 1965-ig tanársegéd, 1965-től 1973-ig adjunktus, 1973-tól 1978-ig docens, 1978-tól egyetemi tanár a Talajtan–Kémia, majd az önálló Kémia Tanszéken, amelynek 20 évig (1978–1998) volt eredményes és megbecsült vezetője. A DATE Mezőgazdaságtudományi Kar dékánhelyettese (1977–1980), dékánja (1980–1986), két cikluson keresztül (1992–1998) az Egyetem rektora volt.

1972-ben a Veszprémi Egyetem műszaki doktori címet adományozott részére. 1971-ben lett a mezőgazdasági tudomány kandidátusa az „Összefüggések a talaj magnézium-tartalma és a növények által felvett magnézium között” című értekezésének, 2000-ben pedig az MTA Doktora „A hazai talajok magnézium-ellátottságának jellemzése és a magnéziumtrágyázás” című disszertációjának megvédésével.

Kutatómunkájának középpontjában kezdettől fogva a tápelemek hatásának és kölcsönhatásának tanulmányozása volt a talaj–növény rendszerben. Ezen belül behatóan foglalkozott a hazai talajok Mg-tartalmával, a Mg-trágyázás hatásaival és az ezeket befolyásoló tényezőkkel. Továbbfejlesztette a talajok Mg-ellátottságának jellemzésére

alkalmas módszereket: a KCl-os extrakción alapuló eljárást több mint 20 éve használják az egységes országos talajvizsgálat keretében. Tenyészedény-kísérletekben vizsgálta a Mg-trágyázás hatását, a K–Ca–Mg kölcsönhatásokat. Az optimális adagok és arányok kísérleti meghatározására módszert fejlesztett ki.

Megteremtette és továbbfejlesztette az agrokémiai kutatás feltételeit tanszékén, s kiépítette ezek hazai és nemzetközi kapcsolatrendszerét. Munkatársaival kialakított közös kutatások keretében OTKA, OMFB és FVM pályázatos programokban vizsgálta a talajok N-háztartását, a P-adszorpciót és -deszorpciót, a szerves és szervetlen tápanyagfrakciók szerepét, a tápanyag–víz kölcsönhatásokat, a toxikus elemek hatását. PhD doktorjelöltekkel az ICP-technika és az ionkromatográfia talaj- és növényvizsgálatokban történő alkalmazásának lehetőségeit tanulmányozta. Nemzetközi együttműködés keretében a 0,01 M kalcium-klorid univerzális talajkivonószerként történő alkalmazására végzett kutatásokat.

Új tudományos eredményeit színvonalas hazai és nemzetközi közleményekben, könyvrészletekben, kongresszusi kiadványokban publikálta. Több mint 170 munkája közül 60 jelent meg lektorált folyóiratokban, 70 tudományos rendezvények gyűjteményes kötetében, 40 egyéb kiadványokban. Több szakkönyv, tankönyv és egyetemi jegyzet szerzője vagy társszerzője. Így „A magnézium forrásai és jelentősége az élővilágban” c. magyar (1992) és angol (1994) nyelven megjelent kézikönyvnek, és a Fülek György által szerkesztett „Tápanyag-gazdálkodás” című tankönyvnek. Több tanulmányt jelentetett meg a hazai tápanyag-gazdálkodás helyzetéről is. Tudományos eredményeiről számos hazai és nemzetközi fórumon számolt be nagy érdeklődéssel kísért előadásaiban. Céltudatosan építette ki szakterületének hazai és nemzetközi kapcsolatrendszerét, ami egyrészt hozzájárult a mások által elért eredmények gyors megismeréséhez és – megfelelő kritikai elemzés utáni – gyors hazai adaptációjához, másrészt a magyar kutatási eredmények széles körű megismertetéséhez. Ezt segítették elő hatékony tanulmányútjai is, vagy az, hogy az utóbbi években rendszeresen és aktívan részt vesz a közép- és kelet-európai országok agrokémiai szakértőinek konzultatív találkozóin. Széles körben ismerik munkásságát, követik módszereit, idézik megállapításait.

Loch Jakab kiváló oktató, tipikus professzor. Türelmes, nyugodt, érthetően és logikusan magyarázó. Joggal népszerű tanítványai körében. Tisztelik igényességéért, pontosságáért, következetességéért. Meg tudja szeretetni oktatott tárgyait, témáját, érdeklődést tud kelteni és meggyőzően kielégíteni. Az „Agrokémia” előadója 1965 óta, korábban az egyéb kémiai tárgyak és a talajtan oktatásában is részt vett. Az ötéves agrár-mérnök-képzés bevezetése során kapott megbízást a korábban önálló tárgyként nem szereplő agrokémia tananyagának összeállítására. Tananyagfejlesztő tevékenysége a DATE kiadásában megjelent jegyzetektől és a Mezőgazdasági Kiadónál megjelent egységes agrár-felsőoktatási tankönyvekből követhető nyomon. Nevéhez fűződik a tápanyag-gazdálkodási szakmérnökképzés tantervének kidolgozása és az oktatás megszervezése a DATE-n. Több mint 10 éven át irányította a szakot, majd javaslatot tett a tápanyag- és környezetgazdálkodási szakmérnökképzés bevezetésére. Mindenkori az agrár-mérnök-képzés természettudományos megalapozásának szükségességét képviselte és bölcs érveléssel hangsúlyozta az agrár-felsőoktatás fontosságát a Tiszántúlon, kiemelve a térség regionális problémáira történő összpontosítás jelentőségét. Már az egyetemi integrációt megelőző időben széles körű együttműködést alakított ki a DOTE és a KLTE intézeteivel, ennek keretében jött létre a szaktudományi képzés Debrecenben. Aktívan vett részt a Debreceni Egyetem létrehozásának előkészítésében. Az integráció

keretében sikeres és hatékony együttműködést alakított ki a KLTE Természettudományi Karával, a vegyészhallgatók fakultatív képzésére, illetve az agro-ökológus szakmérnök-hallgatók oktatására. Alapító tagja a Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum (DE ATC) Mezőgazdaságtudományi Kar növénytermesztés-ökológia doktori programjának, jelenleg is aktívan vesz részt az utánpótlás nevelésben. Több munkatársa szerzett kandidátusi, illetve PhD-fokozatot.

Vendégprofesszorként nagysikerű előadássorozatot tartott a Rostock-i Egyetemen.

Loch Jakab szakmai-közéleti tevékenysége ugyancsak eredményes és követésre méltó. 1975 óta tagja az MTA Talajtani és Agrokémiai Bizottságának, 2000 óta a szakterület doktor képviselője az MTA Agrártudományok Osztályán. 1974-től 1993-ig elnöke, azóta tiszteletbeli elnöke a DAB Mezőgazdasági Kémiai Munkabizottságának, 1974 óta tagja Kémiai Szakosztályának. 1983 óta tagja a Magyar Magnézium Társaságnak, 1996 óta az FM Környezetkímélő Tápanyag-gazdálkodási Szakbizottságának. 1984-től 1993-ig tagja, azóta elnöke a Nemzetközi Műtrágyázási Szövetség (CIEC) Magyar Nemzeti Bizottságának, tagja a Nemzetközi Talajtani Uniónak (IUSS) és Magyar Nemzeti Bizottságának. 1994 óta levelező tagja a Német Agrárkutatók Szövetségének (VDLUFA).

Folyóiratunk, az „Agrokémia és Talajtan” szerkesztőbizottságának egy évtizede aktív tagja, egyik meghatározó egyénisége.

Eredményes hazai és nemzetközi oktatói/kutatói munkásságát számos elismerés tanúsítja: így Pro Universitata-díj a DATE-n (1998), Westsik Vilmos-díj (1999), Szentgyörgyi Albert-díj (1999), DOTE Jubileumi Ezüstérme (1999), Hatvani István-díj (2000); Doctor Honoris Causa cím a Rostock-i Egyetemen (1991); Numus Honoris Emlékérem a Nyitra-i Agrártudományi Egyetemen (1996); Albert Thaer Emlékérem a Berlin-i Humboldt Egyetemen (2000).

A 70 éves Loch Jakabot 2002. november 6-án ünnepi tudományos ülészak keretében köszöntötték kollegái, munkatársai, tanítványai. Egy elismert és tisztelt kutatóprofesszort nem is lehet másképp méltóan köszönteni. Legfeljebb a jubileumi ülés anyagát igényes kötetben összefoglaló, tartalmas kiadvánnyal. Ez is megtörtént.

Az Agrokémia és Talajtan Szerkesztőbizottsága, s e sorok írója, a hazai agrokémikus szakember-társadalom nevében köszönti a 70 éves Loch Jakab professzort. Kívánunk Neki mindannyian, akik tiszteljük és szeretjük, nagyon sok erőt, töretlen lelkesedést és energiát, további munkabírást, türelmet és fáradhatatlanságot. Mindehhez pedig jó egészséget, az eddig is példamutatóan eredményes életmű folytatásához és kiteljesítéséhez.

VÁRALLYAY GYÖRGY